

Rada ERÚ

Energetický regulační úřad
Masarykovo nám. 5, 586 01 Jihlava

Č. j.: 04198-14/2023-ERU

V Jihlavě dne 9. ledna 2024

R o z h o d n u t í

O rozkladu společnosti **EKOENERGY MORAVIA s.r.o.**, se sídlem Nádražní 1000, 696 03 Dubňany, IČ: 292 85 780 (dále jen „účastník řízení“), zastoupené JUDr. Ludvíkem Ševčíkem ml., advokátem se sídlem Koblišná 19, 602 00 Brno, proti výroku II. rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 04198-9/2023-ERU ze dne 29. června 2023 (sp. zn. OSR-04198/2023-ERU), kterým Energetický regulační úřad jako věcně příslušný správní orgán podle § 18 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, uznal účastníka řízení vinným ze spáchání přestupku podle § 91 odst. 12 písm. b) energetického zákona, kterého se dopustil tím, že v období od 22. srpna 2022 do 24. srpna 2022 jako držitel licence na výrobu tepelné energie č. 311222754 a licence na rozvod tepelné energie č. 321222752 překročil své oprávnění přerušit nebo omezit dodávku tepelné energie v nezbytném rozsahu a na nezbytně nutnou dobu podle § 76 odst. 4 energetického zákona tím, že omezil dodávku tepelné energie odběrateli, společnosti CENTEP, spol. s r.o., se sídlem Kasárna č. ev. 45, 517 61 Rokytnice v Orlických horách, IČ: 259 30 133 (**výrok I.**), za což mu byla ve **výroku II.** uložena pokuta ve výši 380 000 Kč a ve **výroku III.** povinnost k úhradě nákladů řízení ve výši 1 000 Kč, Rada Energetického regulačního úřadu (dále též „Rada“) jako příslušný správní orgán podle § 17b odst. 10 písm. b) energetického zákona rozhodla v souladu s § 96 odst. 2 energetického zákona ve spojení s § 90 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), po projednání v rozkladové komisi, ustavené podle § 152 odst. 3 správního řádu, takto:

Výrok II. rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 04198-9/2023-ERU ze dne 29. června 2023 (sp. zn. OSR-04198/2023-ERU) se mění tak, že se znění „380 000 Kč (slovy: tři sta osmdesát tisíc korun českých)“ nahrazuje zněním „250 000 Kč (slovy: dvě stě padesát tisíc korun českých)“.

Odůvodnění:

I. Šetření podnětu a správní řízení

Dne 22. srpna 2022 obdržel Energetický regulační úřad od [REDAKCE] podání označené jako Žádost o rozhodnutí sporu a návrh na vydání

předběžného opatření. Předmětem podání bylo jednání účastníka řízení jakožto držitele licence na výrobu tepelné energie č. 311222754 v postavení výrobce (dodavatele) tepelné energie v lokalitě „Rokytnice v Orlických horách“, který oznámil, že od 22. srpna 2022 nebude plnit závazky ze smlouvy o dodávce tepelné energie uzavřené s odběratelem, společností [REDAKCE] která je držitelem licence na rozvod tepelné energie č. [REDAKCE] a dodává tepelnou energii dalším konečným odběratelům do [REDAKCE] odběrných míst.

Kontrolní zjištění Energetického regulačního úřadu zachytila skutkový stav tak, že k přerušení dodávek došlo 22. srpna 2022, a to u zdrojů označených jako [REDAKCE] a [REDAKCE] což bylo zachyceno poklesem měřených teplot. K obnovení dodávek došlo dne 24. srpna 2022. Společnost [REDAKCE], v rámci šetření sdělila, že obdržela od účastníka řízení fakturu za vícenáklady na dodávku tepelné energie za období června až srpna 2022, přičemž obdobná faktura byla vystavena za předchozí období. Pohrůžka přerušení dodávek tepelné energie ze dne 19. srpna 2022 byla odůvodněna neuhrazením těchto faktur. Účastník řízení v průběhu šetření sdělil, že od roku 2021 začala narůstat cena pelet, proto bylo nutno s odběratelem řešit jejich promítnutí do ceny, k dohodě došlo 28. února 2022, nicméně od té doby se palivo dále zdražovalo. K další dohodě o zvýšení ceny tepelné energie však nedošlo a účastník řízení uvedl, že nebude tepelnou energii dodávat „ve své režii“. Společnost [REDAKCE], byla vyzývána ke změně smlouvy v důsledku podstatné změny okolností. Reakce na tuto výzvu byla taková, že cena pochází z výsledku zadávacího řízení proběhlého podle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, přičemž je každoročně indexována. Dne 8. března 2022 byl uzavřen dodatek č. 1 ke smlouvě o dodávkách tepelné energie, kdy došlo k navýšení ceny tepelné energie na částku [REDAKCE] Kč bez DPH za GJ tepelné energie, další zvýšení bylo ze strany odběratele odmítnuto.

Sdělením ze dne 10. března 2023 Energetický regulační úřad účastníkovi řízení oznámil zahájení správního řízení ve věci možného spáchání přestupku podle § 91 odst. 12 písm. b) energetického zákona, kterého se mohl účastník řízení dopustit tím, že v období od 22. srpna 2022 do 24. srpna 2022 jako držitel licence na výrobu tepelné energie č. 311222754 a licence na rozvod tepelné energie č. 321222752 překročil své oprávnění přerušit nebo omezit dodávku tepelné energie v nezbytném rozsahu a na nezbytně nutnou dobu podle § 76 odst. 4 energetického zákona, tím, že omezil dodávku tepelné energie společností [REDAKCE] dodávanou do předávacích míst v kotelnách [REDAKCE] a [REDAKCE] ve městě Rokytnice v Orlických horách, aniž by jej k tomu opravňoval § 76 odst. 4 energetického zákona. Účastník řízení nevyužil svého práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí.

II. Napadené rozhodnutí

Rozhodnutím č. j. 04198-9/2023-ERU ze dne 29. června 2023 Energetický regulační úřad rozhodl tak, jak je uvedeno v návěti tohoto rozhodnutí.

Energetický regulační úřad uvedl, že účastník řízení jako dodavatel uzavřel dne 30. června 2017 se společností [REDAKCE], jako odběratelem smlouvu o dodávkách tepelné energie ve smyslu § 76 energetického zákona, přičemž cena tepelné energie byla podle Smlouvy, resp. její přílohy č. 2, každoročně jednou valorizována o index průměrné roční míry inflace vyhlášený Českým statistickým úřadem. V roce 2022 byla cena zvýšena nad rámec valorizace Dodatkem Smlouvy č. 1 ze dne 8. března 2022, a to v důsledku

zdražování pelet. Na další výzvu k zvýšení ceny dodávky již odběratel nepřistoupil. Účastník řízení následně vystavil odběrateli faktury ze dne 6. června a 16. srpna 2022, které měly obsahovat vícenáklady účastníka řízení, když fakturovaná cena neodpovídala ceně sjednané. E-mailem ze dne 19. srpna 2022 účastník řízení vyzval odběratele k úhradě faktury a upozornil, že v případě neuhrazení dojde dne 23. srpna 2022 k omezení dodávky tepelné energie. Téhož dne pak účastník řízení odběrateli dalším e-mailem sdělil, že nesouhlasí se zápočtem, který odběratel provedl k úhradě faktury č. [REDAKCE] ze dne 1. srpna 2022, splatné dne 21. srpna 2022 (touto fakturou účastník řízení účtoval cenu tepelné energie dodávanou podle Smlouvy v období července 2022, ve výši podle Smlouvy ve znění Dodatku č. 1), a uvedl, že pokud nebude faktura v termínu splatnosti uhrazena, dne 22. srpna 2022 přeruší dodávky tepelné energie. E-mailem ze dne 22. srpna 2022, odeslaným ve 13:26 hod, účastník řízení potvrdil, že trvá na úhradě faktur č. [REDAKCE] a č. [REDAKCE] účtujících vícenáklady spojené s výrobou tepelné energie a dodávku tepelné energie omezuje. Shromážděné důkazy nasvědčují verzi, že k přerušení dodávek došlo dne 22. srpna 2022.

Energetický regulační úřad konstatoval, že § 76 odst. 4 energetického zákona určuje, v jakých případech má dodavatel tepelné energie právo přerušit nebo omezit dodávku tepelné energie v nezbytném rozsahu a na nezbytně nutnou dobu. Byť to účastník řízení výslovně neuvedl, jeho argumentace směřuje k omezení dodávky tepelné energie v důsledku neoprávněného odběru spojeného s neplněním platebních povinností odběratele, když předmětem sporu mezi účastníkem řízení a odběratelem je platba faktur č. [REDAKCE] č. [REDAKCE] a č. [REDAKCE], přičemž pouze v případě faktury č. [REDAKCE] lze uvažovat o tom, že se mohlo jednat o nesplnění platební povinnosti odběratele, v ostatních případech se nejednalo o nesplnění platební povinnosti, která by byla sjednaná.

Z hlediska výše pokuty Energetický regulační úřad uvedl, že závažnost jednání snižuje skutečnost, že se jednalo o letní období, přičemž k tíži mu nelze klást ani omezení dodávky konečným odběratelům. Zohlednit je třeba skutečnost, že omezení dodávky tepelné energie účastník řízení využil jako prostředek nátlaku ke zvýšení ceny dodávky tepelné energie.

III. Rozklad účastníka řízení

Proti výroku II. rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 04198-9/2023-ERU ze dne 29. června 2023, které bylo účastníkovi řízení doručeno dne 30. června 2023, podal účastník řízení dne 13. července 2023 rozklad.

Účastník řízení vyjádřil přesvědčení, že uložená správní pokuta je s ohledem na veškeré okolnosti, za nichž došlo ke spáchání přestupku, nepřiměřeně vysoká, byť nepochybně, že jeho jednáním došlo k naplnění jak formální, tak i materiální stránky přestupku podle § 91 odst. 12 písm. b) energetického zákona. Účastník řízení namítá, že při stanovení konečné výše ukládané pokuty správní orgán v dostatečné míře nepřihlížel ke všem okolnostem případu, a to zvláště těm, které snižují závažnost přestupku obviněného, např. jeho pohnutce. Pokud se týká způsobu spáchání přestupku, správní orgán tento dle napadeného rozhodnutí nehodnotil jako okolnost zvyšující ani snižující závažnost daného přestupku. Na faktickém provedení omezení dodávky tepelné energie neshledal totiž cokoli vybočujícího (bod 74 napadeného rozhodnutí). S touto argumentací správního orgánu se účastník řízení nemůže ztotožnit. Zdůvodnění správního orgánu pomíjí podstatné okolnosti, za nichž obviněný k přerušení dodávek tepelné energie přistoupil. Jednání obviněného

představovalo přímou reakci na nesplnění platebních povinností odběratele za poskytnuté dodávky tepelné energie. Odběratel jednal nečinně nejen ve vztahu ke svým peněžitým závazkům vůči obviněnému.

Účastník řízení namítá nepřiměřenost výše uložené pokuty ve vztahu k dosahovanému zisku, kdy uložená pokuta může působit až likvidačně. Z morálního hlediska je na jeho čin potřebné hledět jako na zoufalý výraz snahy celou situaci vyřešit. Navrhuje zrušení výroku II. napadeného rozhodnutí a vrácení věci v této části k novému projednání.

IV. Řízení o rozkladu

Rozklad účastníka řízení byl podán včas a splňoval předepsané náležitosti. Na základě podaného rozkladu Rada Energetického regulačního úřadu po jeho projednání v rozkladové komisi zřízené podle § 152 odst. 3 správního řádu a s přihlédnutím k návrhu rozkladové komise rozhodla tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozhodnutí, a to z následujících důvodů.

Podle § 98 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky odvolací správní orgán přezkoumává napadené rozhodnutí v plném rozsahu. Účastník řízení v návrhu obsaženém ve svém rozkladu výslovně brojí proti výroku II. napadeného rozhodnutí, tj. rozhodnutí o výši pokuty. S ohledem na nutnost přezkoumání rozhodnutí jako celku se nicméně Rada zabývala též podstatou merita věci.

Podle § 91 odst. 12 písm. b) energetického zákona se držitel licence na výrobu tepelné energie nebo licence na rozvod tepelné energie dopustí přestupku tím, že překročí některé z oprávnění uvedených v § 76 odst. 4.

Podle § 76 odst. 4 energetického zákona má dodavatel tepelné energie právo přerušit nebo omezit dodávku tepelné energie v nezbytném rozsahu a na nezbytně nutnou dobu

- a) při bezprostředním ohrožení zdraví nebo majetku osob a při likvidaci těchto stavů,
- b) při stavech nouze nebo činnostech bezprostředně zamezujících jejich vzniku,
- c) při provádění plánovaných stavebních úprav, oprav, údržbových a revizních prací a při připojování nového odběrného místa, pokud jsou oznámeny nejméně 15 dní předem,
- d) při provádění nezbytných provozních manipulací na dobu 4 hodin,
- e) při havarijním přerušení či omezení nezbytných provozních dodávek teplotnosné látky nebo paliv a energií poskytovaných jinými dodavateli tepelné energie,
- f) při nedodržení povinností odběratele podle § 77 odst. 4,
- g) při vzniku a odstraňování havárií a poruch na zařízeních pro rozvod a výrobu tepelné energie na dobu nezbytně nutnou,
- h) jestliže odběratel tepelné energie používá zařízení, která ohrožují život, zdraví nebo majetek osob nebo ovlivňují kvalitu dodávek v neprospěch dalších odběratelů tepelné energie
- i) při neoprávněném odběru.

Z hlediska podřazení skutkového stavu pod § 76 odst. 4 energetického zákona Rada souhlasí s prvostupňovým správním orgánem v tom směru, že jediným do úvahu připadajícím důvodem omezení dodávek tepelné energie byl neoprávněný odběr ve smyslu písmene i),

když účastník řízení jednoznačně důvody pro přerušení dodávek nespécifikoval, ale je zjevné, že jejich zachování podmiňoval uhrazením faktur za dodávky tepelné energie, které odběrateli vystavil. Bylo tedy namístě posuzovat, jak Energetický regulační úřad učinil, zda v daném případě podmínky přerušení dodávek byly splněny.

Pokud se jedná o samotný § 76 odst. 4 energetického zákona, je třeba poznamenat, že některé části odůvodnění napadeného rozhodnutí, zejména ty stran výkladu předmětného ustanovení, jsou málo srozumitelné a občas není zřejmé, co jimi Energetický regulační úřad chtěl odůvodnit. Namátkou jde např. o úvahu popsanou v bodě 36 odůvodnění, pasáž *„Výše citovaná zákonná definice definuje dodavatele tepelné energie fakticitou dodávky tepelné energie, nikoli právním titulem této dodávky.“* anebo pasáž *„Klíčovým proto bude výklad pojmů „nezbytný rozsah“ a „nezbytně nutná doba“, které se vztahují k možnosti dodavatele tepelné energie poskytovanou dodávku omezit nebo přerušit.“*, ačkoliv posouzení těchto pojmů pro rozhodnutí věci podstatné nebylo.

Přes uvedené nedostatky odůvodnění napadeného rozhodnutí Rada neshledala, že by toto rozhodnutí bylo založeno na nedostatečném právním hodnocení či bylo jeho odůvodnění nepřezkoumatelné, v rámci korekce odůvodnění rozhodnutí nicméně považovala za podstatné otázku výkladu § 76 odst. 4 energetického zákona v tomto rozhodnutí komplexně vysvětlit.

O zajišťování dodávky tepelné energie má smysl hovořit v případech, kdy mezi dodavatelem a odběratelem existuje závazkový vztah, typicky založený smlouvou, na jehož základě je dodávka tepla zajišťována, tj. z něhož má dodavatel povinnost dodávku tepla uskutečňovat. Pokud by došlo k situaci, že by byl existující závazkový vztah např. jednou ze stran platně ukončen či zanikl na základě jiné skutečnosti (např. uplynutím času), bylo by následkem ukončení dodávek příslušnému odběrateli, nicméně taková situace by nebyla podřaditelná pod § 76 odst. 4 energetického zákona, ale byla logickým důvodem neexistence závazkového vztahu dodávky.

Z uvedeného důvodu ostatně § 76 odst. 4 energetického zákona užívá slov „přerušení“ a „omezení“ dodávek, neboť v rámci existujícího závazkového vztahu dodávky nelze uvažovat o ukončení dodávek, neboť povinnost toto plnění poskytovat existuje, ale zákon dává možnost za určitých situací toto plnění neposkytovat. Ačkoliv slova „přerušení“ a „omezení“ nejsou užívána v praxi terminologicky důsledně, lze omezením dodávek vnímat např. časové či množstevní omezení (poskytování dodávek jen po část dne apod.), kdežto přerušením jejich zastavení.

Nutno konstatovat, že § 76 odst. 4 energetického zákona obsahuje skutkové podstaty, které mohou současně vést k ukončení závazkového vztahu, typicky skrz § 2002 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, podle něhož poruší-li strana smlouvu podstatným způsobem, může druhá strana bez zbytečného odkladu od smlouvy odstoupit, resp. z hlediska soukromoprávního mohou být řešeny jinými instituty (např. prodlení a jeho následky). Pro situace popsané v § 76 odst. 4 energetického zákona je typické, že s výjimkou písmen f) a i), které lze spojovat s porušením smluvních povinností zákazníka, se jinak jedná o situace odpovídající vymezení krajní nouze či vyšší moci, kdy zákon aprobejuje neplnění závazku dodávky energie z důvodu určité objektivní či nenadálé skutečnosti, kdy se plnění stane nemožným, případně by ohrožovalo chráněné zájmy ve větší míře.

V naznačeném kontextu lze vnímat konstrukci ustanovení ohledně neoprávněného odběru ve smyslu § 89 odst. 1 energetického zákona. První skutková podstata [§ 89 odst. 1 písm. a)] vyjadřuje situaci odběru bez existujícího závazku, tj. povinnosti dodavatele dodávku tepelné energie poskytovat, přičemž z hlediska § 76 odst. 4 energetického zákona je nadbytečnou, protože v této situaci striktně vzato o omezení či přerušení dodávek nejde. Skutkové podstaty uvedené pod písmeny b), c), d), e) a f) pak vyjadřují jednotlivé možné situace porušení závazku ze strany odběratele, kdy po dodavateli nelze požadovat, aby závazek dále plnil. Zjednodušeně lze tedy shrnout, že legální omezení či přerušení dodávek s výjimkou případu, kdy mezi dodavatelem a faktickým odběratelem neexistuje žádný závazkový vztah dodávky, je možné v případě zákonem předpokládaných porušení závazku ze strany odběratele; proto bylo nutné v dané věci posoudit, zda k nějaké takové situaci došlo.

Pro další úvahy je tedy nezbytné vyřešit otázku, k čemu byli účastník řízení a odběratel ze smlouvy zavázáni a zda tedy na straně odběratele došlo k porušení jeho závazku způsobem opravňujícím účastníka řízení k omezení dodávek.

Podle smlouvy o dodávce tepelné energie uzavřené mezi účastníkem řízení a společností [REDAKCE] byla smlouva ze dne 30. června 2017 zakládající závazek účastníka řízení zajišťovat dodávku tepelné energie uzavřena na základě výběrového řízení na dodávky tepla, v němž účastník řízení podal vítěznou nabídku. Cenové ujednání je obsaženo v příloze č. 2; v roce 2016 byla sjednána jednosložková cena ve výši [REDAKCE] Kč/GJ, kterou je dodavatel jedenkrát ročně oprávněn zvýšit o inflační index. Dne 8. března 2022 spolu účastník řízení a odběratel uzavřeli dodatek ke smlouvě, v němž byla jednosložková cena sjednána ve výši [REDAKCE] Kč/GJ a odběratel se dále zavázal zaplatit částku označenou jako doplatek k ceně ve výši [REDAKCE] Kč bez DPH.

Fakturou č. 220014 ze dne 20. června 2022 účastník řízení fakturoval částku [REDAKCE] Kč vč. DPH, když předmět fakturace výslovně označil za vícenáklady oproti odsouhlasené ceně tepelné energie ve výši [REDAKCE] Kč/GJ, a to z důvodu tvrzené navýšené ceny paliva. Fakturou č. [REDAKCE] ze dne 1. srpna 2022 účastník řízení fakturoval odběrateli dodávku tepelné energie za červenec 2022 na kotelnách [REDAKCE] se splatností 21. srpna 2022, a to za smluvní jednotkovou cenu [REDAKCE] Kč/GJ. Fakturou č. [REDAKCE] ze dne 16. srpna 2022 pak fakturoval částku [REDAKCE] Kč vč. DPH, a to výslovně jako vícenáklady za zvýšenou cenu paliva při výrobě tepelné energie na kotelnách [REDAKCE].

Pokud jde o fakturu č. [REDAKCE] ze dne 16. srpna 2022, její splatnost byla stanovena na 30. srpna 2022, přičemž k omezení dodávek tepelné energie došlo před uvedeným datem. Ačkoliv pro tuto fakturu dále platí to, co bude uvedeno ve vztahu k faktuře č. [REDAKCE] je již z uvedeného naprosto zřejmé, že neuhrazením této faktury se odběratel nemohl dopustit porušení platební povinnosti ani teoreticky, protože faktura nebyla splatná.

Neuhrazení částek vyfakturovaných fakturami č. [REDAKCE] a č. [REDAKCE] nemohlo představovat nesplnění platební povinnosti ze strany odběratele, neboť ten k úhradě těchto částek nebyl zavázán z výše uvedené smlouvy. Na základě posledního dodatku ke smlouvě bylo možno za dodávku účtovat navýšenou částku [REDAKCE] Kč/GJ, na úhradě vyšší částky, z níž následně účastník řízení stanovil sumy označené jako „vícenáklady“ se účastníkem řízení s odběratelem nedohodl.

S ohledem na skutečnost, že podle § 76 odst. 4 písm. i) ve spojení s § 89 odst. 1 písm. b) energetického zákona by zákonným důvodem omezení dodávek mohla být pouze situace, kdy by byl odběratel v prodlení s dvěma platebními povinnostmi, neboť zákon výslovně hovoří o neplnění platebních povinností (tj. užívá množné číslo), a to opakovaně, je již z tohoto zřejmé, že účastníkovi řízení nemohlo svědčit oprávnění přerušit dodávku tepelné energie, neboť v případě neuhrazení zmíněných dvou faktur se nejednalo o platební povinnosti odběratele ve smyslu jeho závazku.

Pokud jde o problematiku zápočtů, je třeba konstatovat, že obsahem správního spisu jsou dva takové úkony, což prvostupňový správní orgán v odůvodnění napadeného rozhodnutí nereflektoval, ve vztahu k tomuto úkonu datovanému dnem 9. srpna 2022 mlčí. Odběratel provedl zápočet vůči faktuře č. [REDAKCE] ze dne 1. srpna 2022, kterou byla účtována smluvní cena za dodávku v měsíci červenci 2022, a to podle dokladu o započtení do výše [REDAKCE] Kč. Z dalšího dokladu o započtení ze dne 19. srpna 2022 není bez dalšího zřejmé, která strana provádí zápočet, z předložené komunikace stran je zjevné, že zápočet dne 19. srpna 2022 prováděl účastník řízení vůči odběrateli, a to na částku [REDAKCE] Kč.

Z porovnání obou úkonů vyplývá, že jednotlivé dílčí platební povinnosti představující pohledávky společnosti [REDAKCE] se do částky [REDAKCE] Kč shodují jak v zápočtu provedeném účastníkem řízení, tak zápočtu provedeném odběratelem, v prvním jsou navíc tři další platební povinnosti. Ze skutečnosti, že účastník řízení sám označil platby v rozsahu [REDAKCE] Kč za pohledávky společnosti [REDAKCE] a započel je vůči své pohledávce, má Rada za to, že účastník řízení existenci pohledávek odběratele vůči sobě uznal a nezpochybňuje je. Zároveň má Rada za to, že míra zjištěného skutkového stavu umožňuje vyslovení závěru, že účastník řízení nemohl takto započtení provést, neboť jej provedl vůči faktuře č. [REDAKCE] kterou vyúčtoval výše zmíněné vícenáklady. Taková platební povinnost odběratele však neexistovala, účastník řízení tedy nemohl své dluhy splnit tím, že je započel vůči své pohledávce (snížil hodnotu své pohledávky), která neměla oporu v právu. Pokud naopak odběratel provedl započtení vůči faktuře za dodávky tepelné energie za červenec 2022 tím způsobem, že výše uvedené nesporné pohledávky vůči účastníkovi řízení započel na svůj dluh, není takový postup vyloučen a z vyjádření účastníka řízení nevyplývá nic, co by platnost takového jednání zpochybnilo. Bez ohledu na skutečnost, že uvedené nemohlo změnit právní hodnocení případu, neboť odběratel nemohl být ani teoreticky v prodlení se splněním více platebních povinností, má Rada za to, že ani provedeným započtením vůči faktuře za červenec 2022 se nesplnění platební povinnosti nedopustil.

S ohledem na uvedené tedy Rada konstatuje, že účastník řízení neměl právo omezovat dodávky tepelné energie odběrateli a lze se tedy zcela ztotožnit se skutkovými zjištěními i právním hodnocením ze strany prvostupňového správního orgánu.

Rada se dále zabývala výší uložené pokuty. Předně je třeba odmítnout základ argumentace účastníka řízení, kterou v rámci svého rozkladu uvedl. Dovolává-li se účastník řízení toho, že jeho jednání představovalo přímou reakci na nesplnění platebních povinností odběratele za poskytnuté dodávky tepelné energie, je takové tvrzení nepravdivé. Dokonce v tomto smyslu působí poněkud absurdně, že účastník řízení zpochybňuje pouze výši uložené pokuty, když argumentuje způsobem, který by v důsledku vedl ke konstatování, že se žádného přestupku nedopustil. Uvedená otázka byla předmětem hodnocení i v tomto rozhodnutí a Rada výše jednoznačně doložila, že odběratel se žádného nesplnění platebních povinností

nedopustil. Byl to naopak účastník řízení, kdo nedokázal dodržet uzavřenou smlouvou, a to ani po zvýšení ceny tepelné energie odsouhlaseným smluvním dodatkem, a nadále podmiňoval uskutečňování dodávek hrazením vícenákladů, které odběratel nebyl povinen uhradit, přičemž ani po uskutečněním správním řízení tuto skutečnost účastník řízení není schopen reflektovat.

K tomu je vhodné připomenout, že ani podstatná změna okolností nezabavuje dlužnou stranu povinnosti plnit závazek či ji neopravňuje požadovat vyšší než dohodnuté plnění, požadovat může pouze obnovení jednání o smlouvě. Podle § 1765 odst. 1 občanského zákoníku platí, že dojde-li ke změně okolností tak podstatné, že změna založí v právech a povinnostech stran zvláště hrubý nepoměr znevýhodněním jedné z nich buď neúměrným zvýšením nákladů plnění, anebo neúměrným snížením hodnoty předmětu plnění, má dotčená strana právo domáhat se vůči druhé straně obnovení jednání o smlouvě, prokáže-li, že změnu nemohla rozumně předpokládat ani ovlivnit a že skutečnost nastala až po uzavření smlouvy, anebo se dotčené straně stala až po uzavření smlouvy známou. Uplatnění tohoto práva neopravňuje dotčenou stranu, aby odložila plnění.

Rada v tomto směru vychází ze skutečnosti, že jedním ze stěžejních principů regulace právních vztahů energetickým zákonem je zajištění dodávek energie, tj. jejich umožnění a jejich trvání bez přerušování. Neoprávněné omezování dodávek energie lze považovat za z hlediska přestupků postihovaných na základě energetického zákona za přestupky nejvyššího stupně závažnosti, neboť jednak takové jednání znamená pro postižené odběratele nezajištění dodávky energie, kterou nejsou schopni si zajistit jiným způsobem, jednak takové jednání dodavateli umožňuje zneužití jeho výsadního postavení při zajištění dodávek, tj. dochází tak k pokřivení soukromoprávních vztahů založených na principu rovnosti.

Pokud lze za přestupek podle § 91 odst. 12 písm. b) energetického zákona uložit pokutu až do výše 15 000 000 Kč, má Rada za to, že při nejzávažnějších případech může být toto zákonné rozmezí využito, přičemž obecně lze při neoprávněných přerušování dodávek energií uvažovat sankce minimálně v řádech jednotek milionů Kč. V tomto směru by Rada uloženou pokutu hodnotila jako přiměřenou.

Za okolnosti, které mohou vést k individualizaci výše pokuty je třeba u těchto přestupků hodnotit faktické dopady přerušování dodávek energie a věcný či časový rozsah takového omezení.

Na tomto místě Rada uvádí, že s některými dílčími závěry Energetického regulačního úřadu ohledně výše pokuty se nelze ztotožnit. Zajímavou okolností je, že účastník řízení se neztotožňuje s bodem 74 odůvodnění, ačkoliv zde prvostupňový správní orgán dospěl k závěru, že určitá okolnost závažnost přestupku nezvyšuje ani nesnižuje. Podle názoru Rady je názor uvedený v bodě 74 pochybný v tom ohledu, že není zjevné, co měl prvostupňový správní orgán na mysli způsobem spáchání přestupku a jaké způsoby by si v daném případě představoval, když jediným faktickým způsobem je zamezení předání tepelné energie teplotosnému médiu v navazujícím tepelném zařízení, kam je dodávka uskutečňována, v daném případě navíc vždy neoprávněné zamezení. Uvažovat by bylo možno částečné omezení dodávek oproti jejich úplnému omezení, v daném případě nicméně o částečné omezení nešlo. Ve způsobu spáchání přestupku tedy nelze nalézt žádnou okolnost, která by měla vést k příznivějšímu hodnocení závažnosti jednání. Pokud se jedná o otázku pohnutky, platí to, co uvedl prvostupňový správní orgán v bodě 75, tj. účastník řízení prostřednictvím

svého jednání vytvářel na odběratele nátlak, rozhodně nereagoval na nesplnění platebních povinností, jak účastník řízení uvádí v podaném rozkladu.

Rada naopak striktně nesouhlasí se závěrem prvostupňového správního orgánu, že „k tíži účastníku řízení naopak správní orgán neklade faktické omezení dodávky tepelné energie konečným odběratelům, neboť účastník řízení byl podle Smlouvy povinen dodávat tepelnou energii toliko společnosti [REDAKOVANÉ]“. Radě není naprosto zřejmé, jak by mělo působit ve prospěch dodavatele neoprávněně přerušujícího dodávky tepelné energie, že subjekt, kterému dodávky přerušil, není odběratel tepelné energie pro konečné užití, ale držitel licence na rozvod tepelné energie, tedy subjekt, který tepelnou energii poskytuje dalším odběratelům. Skutečnost, že tito koneční odběratelé byli omezeni na dodávkách tepelné energie v důsledku neoprávněného přerušování dodávek účastníkem řízení, je nepochybná a naprosto zřejmý tento následek byl i účastníkovi řízení. Zde má naopak Rada za to, že faktické dopady přerušování dodávek nelze hodnotit bez zohlednění toho, kdo byl skutečně tímto postupem negativně dotčen.

Co v daném případě snižuje závažnost přestupku jsou dvě okolnosti. První z nich je, že k přerušování dodávky došlo v průběhu srpna. V tomto směru nelze pomíjet, že i v letních měsících je tepelná energie dodávána za účelem přípravy teplé vody, přesto má Rada za to, že závažněji by bylo třeba hodnotit přerušování dodávek i za účelem vytápění, nejzávažněji pak v období, kdy by toto přerušování dodávek bylo pocíťováno obzvláště citelně (nízké venkovní teploty apod.). V tomto směru má tedy Rada za to, že v uvedeném případě není nutno uvažovat pokutu v řádech několika jednotek milionů Kč, ale v rozmezí cca do 1 milionu Kč, v případě nejteplejších letních měsíců i nižším.

Dalším aspektem pak je doba, po kterou jsou dodávky přerušeny. Zde se jednalo o období od 22. srpna 2022 do 24. srpna 2022. S ohledem na to, že se v případě doby omezení dodávky nejednalo o celé dny, je podle skutkových zjištění možno učinit závěr, že fakticky doba přerušování dodávek netrvala více než 2 dny, tj. přibližně 48 hodin. Podle názoru Rady závažnost jednání spočívajícího v neoprávněném přerušování dodávek obvykle roste s dobou jejich omezení, přičemž standardně (nejedná-li se o výjimečné případy jako omezení dodávek tepelné energie při nízkých venkovních teplotách, omezení dodávek elektrické energie mající bezprostředně za následek nezanedbatelné ekonomické škody) lze omezení dočasného charakteru v řádu nepřekračující desítky hodin hodnotit jako méně závažné. S ohledem na uvedené kritérium by Rada spatřovala jako přiměřenou pokutu přibližně v rozsahu 40-60 % z výše uvedeného rozmezí, v daném případě se tedy pokuta 380 000 Kč Radě jeví ještě jako nikoliv nepřiměřená, ale relativně přísná.

Další okolnosti, které Radu za této situace vedly ke snížení pokuty, jsou dvě. Ačkoliv Rada nemá za to, že by uložená pokuta byla pro účastníka řízení likvidační, neboť ani pokuta blížící se výši kladného výsledku hospodaření před zdaněním není sama o sobě likvidační, rozhodně nikoliv za situace, kdy subjekt vykonává ekonomickou činnost v určitém rozsahu, měly by pro určení výše pokuty být zohledněny majetkové poměry pachatele tak, aby pokuta plnila represivní funkci. V tomto směru má Rada za to, že i pokuta v nižší výši bude pro účastníka řízení dostatečně citelnou, neboť jakkoliv není likvidační ani v původní výši, nelze pominout, že účastník řízení nerealizuje ekonomické výnosy v takovém rozsahu, aby pokutu v řádu stovek tisíc nepocítil. Rada dále přihlédla k okolnosti, že účastník řízení měl do jisté míry omezené možnosti se na nastalou situaci připravit. Tím nelze omlouvat jeho

jednání, neboť to byl on, kdo za určitých podmínek dal nabídku v rámci veřejné zakázky, a kdo se zavázal k dodávkám tepelné energie za určitou cenu bez možnosti jednostranného zvýšení ceny libovolným způsobem, ale na druhou stranu zjevně neměl na obdobně dlouhodobé bázi zajištěno palivo pro výrobu tepelné energie. Jakkoliv byl nicméně jeho postup neobhájitelný, je třeba uznat, že účastník řízení nemohl objektivně předpokládat takto významné navyšování cen paliva v relativně krátkém období, které se vymykalo i méně obvyklým inflačním trendům.

V tomto směru Rada má tedy za to, že jsou dány okolnosti ke snížení uložené pokuty přibližně o třetinu, a proto rozhodla o uložení pokuty ve výši 250 000 Kč. Rada zároveň nevyhodnotila jako potřebné navrhované zrušení výroku II. napadeného rozhodnutí a vrácení věci k novému projednání, neboť nelze očekávat zjištění dalších skutečností rozhodných pro stanovení pokuty a na základě zjištěných skutečností Rada byla schopna přiměřenost uložené sankce posoudit.

V. Závěr

Při přezkumu rozhodnutí Energetického regulačního úřadu v rozsahu podle § 98 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky Rada jako nadřízený správní orgán dospěla k závěru, že napadené rozhodnutí bylo v meritu věci vydáno v souladu s právními předpisy. Pokud jde o výši uložené pokuty, Rada dospěla k závěru, že uložená sankce nebyla likvidační, nicméně s ohledem na okolnosti spáchání přestupku a jeho faktické dopady, jakož i majetkové poměry účastníka řízení, je dán důvod pro částečné snížení pokuty, a proto rozhodla tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto rozhodnutí nelze podle § 91 odst. 1 ve spojení s § 152 odst. 5 správního řádu dále podat rozklad.

Ing. Stanislav Trávníček, Ph.D., v.r.
předseda Rady Energetického regulačního úřadu

Obdrží:

EKOENERGY MORAVIA s.r.o., prostřednictvím JUDr. Ludvíka Ševčíka ml.